

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 135΄

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (70 μον.)

Κείμενο 1 : Τύμπανα Πολέμου

Με ένα άρθρο του ο Μίκης Θεοδωράκης αποκαλύπτει μια συζήτηση που είχε με τον Γάλλο πρόεδρο Φρανσουά Μιτεράν.

- Τα τύμπανα πολέμου ηχούν και πάλι στη Μέση Ανατολή. Νέος στόχος η Συρία.

-Μ. Θ.: Το έχουμε, νομίζω, πει. Κάθε τόσο πρέπει να γίνεται και ένας πόλεμος για να κρατηθεί το επίπεδο ζωής στις χώρες που στηρίζουν την κοινωνική τους ανάπτυξη στην εξαγωγή του μαύρου θανάτου. Κάποτε ο πρόεδρος Μιτεράν μου εκμυστηρεύθηκε ότι εάν δεν πουλήσουν όπλα, θα πέσει κάθετα το επίπεδο της ζωής στη Γαλλία. Και όταν λέμε «όπλα», πρόσθεσε, εννοούμε μεγάλα, χοντρά, ακριβά, όπως αεροπλάνα, υποβρύχια, τανκς, πυραύλους και φυσικά σφαίρες, εκατομμύρια σφαίρες. [...]

- Και γιατί, κύριε Πρόεδρε, αντί να πουλάτε θάνατο, δεν φροντίζετε να πουλάτε ειρήνη; Αντί για σφαίρες τρόφιμα, αντί για πυραύλους ψυγεία, αντί για κανόνια αυτοκίνητα, τηλεοράσεις, έπιπλα, σχολεία, βιβλία, ρούχα, αρώματα! Οι πόλεμοι δεν γίνονται μόνο για να κερδίζουν κάποιες χώρες;

- Φ. ΜΙΤ. : Γίνονται για να παταχθεί η τρομοκρατία, οι εθνικισμοί, οι φανατισμοί...

- Μ.Θ.: Κι εσείς τι είσθε; Χωροφύλακες;

- Φ. ΜΙΤ. : Ποιοι εμείς; Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει.

- Μ.Θ. : Το λέτε σοβαρά; Αφού υπάρχουν χώρες που δεν συμφωνούν. [...]

Ήταν τότε που φιλοξενούσα τον Πρόεδρο της Γαλλίας στο σπίτι μου. Εκείνες οι συζητήσεις που κάναμε τότε μου δίνουν τώρα την ευκαιρία να προχωρήσω σε ορισμένες σκέψεις, με αφορμή τους πολέμους που σχεδόν κάθε χρόνο κάνουν εδώ κι εκεί οι ίδιες πάντα χώρες. Οι πόλεμοι αυτοί έχουν πολλά κοινά, όμως εγώ θα αναφερθώ στο γεγονός ότι οι πολεμικές τους βιομηχανίες μετά το τέλος του Β΄

Παγκοσμίου Πολέμου άρχισαν να αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία στην οικονομία αυτών των κρατών, σε σημείο που, όπως το είπε κι ο Μίττεράν, να εξαρτάται το επίπεδο ζωής της χώρας από τα κέρδη της εξαγωγής του μαύρου θανάτου. Όμως αυτή η τεράστια σημασία των πολεμικών βιομηχανιών επηρέασε αρνητικά με πολλούς τρόπους ολόκληρη την κοινωνία: ψυχολογικούς, ιδεολογικούς, πολιτικούς ...[...] Τα εκατομμύρια εργάτες που βρίσκουν δουλειά στις πολεμικές βιομηχανίες, οι οικογένειές τους, το κοινωνικό περιβάλλον στις μικρές πόλεις, όπου υπάρχουν πολεμικά εργοστάσια. Οι στρατιωτικοί που η ψυχολογία τους ανεβαίνει με το αίσθημα της δύναμης, της ανωτερότητας. Κι αυτή η αίσθηση της ανωτερότητας περνά σε όλα τα κοινωνικά στρώματα και κυρίως στα ΜΜΕ και τους επιστήμονες. Επίσης, τα οικονομικά οφέλη περνούν και αυτά σε όλη την κοινωνία. Σκεφτείτε, π.χ., τους φόρους που πηγαίνουν προς τους κοινωνικούς τομείς της Πρόνοιας, Υγείας, Παιδείας και Έρευνας.

Έτσι, τελικά, πίσω από κάθε δολάριο και κάθε ευρώ του κάθε πολίτη υπάρχουν εκατοντάδες χιλιάδες θύματα των όπλων που κατασκευάζουν οι «πολιτισμένοι» για να εξοντώσουν τους «απολίτιστους», εισπράττοντας από τους θανάτους και τις καταστροφές τους κολοσσιαία κέρδη, ώστε να ζουν άνετα και πολιτισμένα και να δίνουν αφ' υψηλού μαθήματα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα...

Διασκευή

Μίκης Θεοδωράκης

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.onalert.gr/stories/prepei-na-ginontai-polemoi-gia-na-min-pesei-to-epipedo-zois-mas/28222>

Ημερομηνία ανάρτησης 30 - 08 - 2013

Κείμενο 2

Ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://marokasa11.blogspot.com.cy>

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(Μονάδες 30)

1. Στο **Κείμενο 1** ο Μίκης Θεοδωράκης υποστηρίζει την άποψη ότι οι πολεμικές βιομηχανίες επηρεάζουν αρνητικά τις κοινωνίες των χωρών στις οποίες ανήκουν αυτές. Να αναφέρετε δύο (2) επιχειρήματα με τα οποία υποστηρίζει την άποψη αυτή.

(μονάδες 4)

2. Τι συμβολίζει, κατά τη γνώμη σας, το άδειο σακάκι στο **Κείμενο 2** και γιατί το παιδάκι φορά ρούχα στρατιωτικά;

(μονάδες 3)

3. Να εξηγήσετε ποιος είναι ο σκοπός του κάθε κειμένου. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

4. Να εντοπίσετε στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 1** δύο (2) διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες συνδέονται προτάσεις μεταξύ τους και να εξηγήσετε τι δηλώνουν.

(μονάδες 3)

5. Τι επιτυγχάνει ο συντάκτης με την υποτακτική σύνδεση προτάσεων στην πιο κάτω περίοδο λόγου; Να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων.

«Έτσι, τελικά, πίσω από κάθε δολάριο και κάθε ευρώ του κάθε πολίτη υπάρχουν εκατοντάδες χιλιάδες θύματα των όπλων που κατασκευάζουν οι «πολιτισμένοι», για να εξοντώσουν τους «απολίτιστους», εισπράττοντας από τους θανάτους και τις καταστροφές τους κολοσσιαία κέρδη, ώστε να ζουν άνετα και πολιτισμένα και να δίνουν αφ' υψηλού μαθήματα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα».

(μονάδες 8)

6. Να μετατρέψετε την ακόλουθη ευθεία ερώτηση σε πλάγια ερωτηματική.

Μίκης Θεοδωράκης: «Και γιατί, κύριε Πρόεδρε, αντί να πουλάτε θάνατο δεν φροντίζετε να πουλάτε ειρήνη;» (**Κείμενο 1**)

(μονάδες 5)

7. Να συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα, γράφοντας δύο λέξεις της Ελληνικής Γλώσσας με το θέμα της πρώτης στήλης και μία λέξη της Αγγλικής με το ίδιο θέμα στα αγγλικά, σύμφωνα με το παράδειγμα.

(μονάδες 2)

Θέμα	Ελληνική Γλώσσα	Αγγλική Γλώσσα
Παράδειγμα:φιλο- philo-	Φιλάργυρος, φιλάνθρωπος	Philosophy
Ανθρωπ- antrop-		
Ευρωπ- Euro-		

8. Να χρησιμοποιήσετε τη λέξη *πόλεμος* σε δύο προτάσεις/φράσεις με διαφορετική (κυριολεκτική και μεταφορική) σημασία.

(μονάδες 2)

Στο σχολείο σας θα γίνει εκδήλωση μνήμης για τα θύματα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ως μέλος του Ομίλου Ιστορίας, αναλάβετε να εκφωνήσετε ομιλία με θέμα «*Ο πόλεμος δεν τέλειωσε ακόμη...*», στην οποία θα αναφερθείτε στις αιτίες των πολέμων γενικά, αλλά και τις τραγικές συνέπειες που έχει στη ζωή των ανθρώπων και θα εισηγηθείτε τρόπους με τους οποίους τα κράτη θα μπορέσουν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις ειρηνικής συνύπαρξης και αποτροπής πολεμικών συγκρούσεων.

(Έκταση 220 - 250 λέξεις)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (30 μον.)**Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**

Τζόουσι Σήμον Κόταρ, «Κι εσύ τι θ α π ε ι ς;»

Έλα, αδερφέ!
Κι ας πάμε στο Θεό μας.
Μπροστά Του σαν σταθούμε
τότε θα πω –
«Κύριε, δε μισώ,
με μισούν. Κανένα δε μαστιγώνω,
με μαστιγώνουν.
Την ξένη γη δε λαχταρώ,
τη γη μου λαχταρούνε.
Λαούς δεν περιπαίζω,
περιπαίζουν το λαό μου.»
Κι εσύ, αδέρφι, τι θ α π ε ι ς;

[Συλλογικό], *Νέγρικα και άλλα ποιήματα*, απόδοση Αντώνης Μαρτάλης, Αθήνα, Βιβλιοφιλία, 1991.

Ερώτηση Β1

Να εξηγήσετε σε ποιους δύο απευθύνεται το ποιητικό υποκείμενο και τι ζητά από αυτούς.

(μονάδες 10)

ΙΙ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννης Ρίτσος, Ο μαύρος Άγιος (απόσπασμα)

Το ποίημα είναι αφιερωμένο στον Πατρίς Λουμούμπα, πρωθυπουργό του Κογκό το 1960, μετά την ανεξαρτησία της χώρας του από τη βελγική αποικιοκρατική κυριαρχία. Συνελήφθη και εκτελέστηκε το 1961. Ως σήμερα παραμένει σύμβολο μαχητικότητας και πατριωτισμού τόσο στο Κογκό όσο και στην υπόλοιπη Αφρική.

Απόψε ο Μαύρος Άγιος στα δεξιά του Άσπρου Χριστού,
μπροστά σ' ένα γυμνό τραπέζι από αφρικανικό μπαμπού, όπου κείτονται
τα λιγοστά ματωμένα του ποιήματα, μαθαίνει στον Κύριο:

«Το αίμα που εχύθη απ' τις πληγές και των δυο μας
κάτω απ' τα ίδια καρφιά, κάτω απ' την ίδια λόγχη, κάτω απ' τα ίδια
αγκάθια,
έχει το ίδιο χρώμα, Κύριε, - όχι μαύρο, όχι άσπρο - κόκκινο χρώμα,

Κύριε,

σαν το λάβαρο της δικαιοσύνης». Ο Χριστός ακούει,
καταλαβαίνει και σωπαίνει. Αλήθεια, κόκκινο.

Και κοκκινίζει το χλωμό του πρόσωπο από ντροπή κι από θυμό.

Κοκκινίζει.

Φέρνει τις δυο παλάμες του επάνω στις παλάμες
του Μαύρου Αγίου, αντικριστά, σα να δίνει τον όρκο·
– τα ίδια σημάδια και στις τέσσερις παλάμες
κι απ' την οπή των τεσσάρων ενωμένων χεριών
μια δέσμη αχτίνες πέφτει στο γυμνό τούτο τραπέζι
που συνεχίζουμε τα κόκκινα τραγούδια Του και το άσπρο Του γέλιο.

Απόψε, ο Μαύρος Άγιος, στα δεξιά των Λαών, υπαγορεύει:

Το αίμα δεν είναι μαύρο ούτε άσπρο – είναι κόκκινο
όπως το χρώμα της αδελφοσύνης. Δεν πρέπει να χύνεται το αίμα.

Γιάννης Ρίτσος, Τα επικαιρικά, Αθήνα, Κέδρος, 1987.

Ερώτηση Β2

α) Να αναφέρετε ποιο είναι το κοινό θέμα των δύο ποιημάτων («Κι εσύ τι θα πεις;» και «Ο μαύρος Άγιος») και να προσδιορίσετε δύο εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί κάθε ένας από τους δύο ποιητές για να αναδειχθεί αυτό. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 10)

β) Να συγκρίνετε το ύφος, με το οποίο διατυπώνεται το ερώτημα του ποιητικού υποκειμένου προς τον αδελφό του στο ποίημα «Κι εσύ τι θα πεις;» με το ύφος της απάντησης που δίνει στο πιο πάνω ερώτημα ο Μαύρος Άγιος, στο ομώνυμο ποίημα.

(μονάδες 10)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ